

Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Mot en europeisk strategi för e-juridik

(2009/C 128/02)

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN HAR ANTAGIT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 286,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artikel 8,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter⁽²⁾, särskilt artikel 41.

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

I. INLEDNING

- Den 30 maj antogs meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – *Mot en europeisk strategi för e-juridik* (nedan kallat *meddelandet*). Europeiska datatillsynsmannen lämnar detta yttrande i enlighet med artikel 41 i förordning (EG) nr 45/2001.
- Syftet med meddelandet är att föreslå en strategi för e-juridik som är tänkt att stärka medborgarnas förtroende för det europeiska området med rättvisa. E-juridikens huvudsyfte bör vara att se till att rättvisa skipas på ett effektivare sätt i hela Europa till förmån för medborgarna. Genom EU:s insatser bör medborgarna få tillgång till information utan att hindras av språkliga, kulturella eller rättsliga hinder som härrör från mångfalden av system. Till meddelandet har fogats ett utkast till handlingsplan och tidsplan för de olika projekten.
- I detta yttrande lämnar datatillsynsmannen synpunkter på meddelandet i fråga om behandling av personuppgifter, integritetsskyddet i sektorn för elektroniska kommunikationer och om det fria flödet av uppgifter.

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

II. BAKGRUND OCH SAMMANHANG

- Rådet (rättsliga och inrikes frågor)⁽³⁾ fastställde ett antal prioriteringar för utvecklingen av e-juridik i juni 2007:

— att inrätta ett europeiskt gränssnitt (e-juridikportalen),

— att skapa förutsättningar för länkning mellan flera register, t.ex. kriminalregister, register för insolvensförfaranden, handels- och företagsregister och fastighetsregister,

— att inleda förberedelserna inför användningen av informations- och kommunikationsteknik för det europeiska betalningsföreläggandet,

— att förbättra användningen av videokonferensteknik vid gränsöverskridande förfaranden, särskilt när det gäller bevisupptagning,

— att utforma stödverktyg för översättning och tolkning.

- Sedan dess har arbetet med e-juridiken fortsatt i jämn takt. Enligt kommissionen måste det i detta sammanhang under arbetets gång sörjas för att operativa projekt och decentraliserade strukturer prioriteras, med samordning på europeisk nivå, varvid befintliga rättsliga instrument bör användas och IT-verktyg utnyttjas för att effektivisera dem. Även Europaparlamentet har uttryckt sitt stöd för e-juridikprojektet⁽⁴⁾.
- Såväl på det civilrättsliga som det straffrättsliga området har kommissionen konsekvent stött användning av modern informationsteknik. Detta ledde fram till instrument som det europeiska betalningsföreläggandet. Kommissionen har alltsedan 2003 förvaltat portalen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område som medborgarna nu har tillgång till på 22 olika språk. Kommissionen har även utformat och tagit fram den europeiska rättsliga atlasen. Dessa verktyg förebådar en kommande europeisk ram för e-juridik. På det straffrättsliga området har kommissionen arbetat på ett verktyg som ska gör det möjligt att utväxla uppgifter i medlemsstaternas kriminalregister⁽⁵⁾. Inte bara kommissionen utan även Eurojust har utvecklat säkra kommunikationssystem med de nationella myndigheterna.

⁽³⁾ Dok. 10393/07 JURINFO 21.

⁽⁴⁾ Se utkastet till betänkande från Europaparlamentets utskott för rättsliga frågor.

⁽⁵⁾ Se särskilt det nedan nämnda europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecrissystemet).

7. E-juridiken är avsedd att ge många möjligheter under de kommande åren till ett europeiskt rättsligt område som har en mer konkret innebörd för medborgarna. För att skapa en övergripande strategi på detta viktiga område antog kommissionen detta meddelande om e-juridik. I meddelandet fastställs objektiva kriterier för fastställande av prioriteringar, särskilt för framtida projekt på europeisk nivå, för konkreta resultat inom rimlig tid.
8. Ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar, ett dokument som åtföljer meddelandet och innehåller en sammanfattning av konsekvensbedömningen ger också viss bakgrundsinformation⁽⁶⁾. Rapporten om konsekvensbedömningen har utarbetats med beaktande av synpunkterna från medlemsstaterna, de rättsliga myndigheterna, rättsutövarna, medborgarna och företagen. Inget samråd med Europeiska datatillsynsmannen förekom. I rapporten om konsekvensbedömningen förordas ett politiskt alternativ där en EU-dimension kombineras med nationell behörighet för att lösa problemen. Det är detta politiska alternativ som valts i meddelandet. Strategin ska inriktas på användning av videokonferenser; upprättande av en e-juridikportal, förbättrade översättningsmöjligheter genom utveckling av automatiska elektroniska översättningshjälpmedel, förbättring av kommunikationen mellan rättsliga myndigheter, ökad sammankoppling av nationella register och elektroniska verktyg för EU-förfaranden (t.ex. det europeiska betalningsföreläggandet).
9. Datatillsynsmannen stöder inriktningen på dessa åtgärder. Han stöder generellt ett heltäckande upplägg för e-juridiken. Han instämmer därför i det tredelade behovet att förbättra tillgången till rättvisa, samarbetet mellan europeiska rättsliga myndigheter och själva rättssystemets effektivitet. Detta upplägg påverkar därigenom ett antal institutioner och enskilda:
- Medlemsstaterna som har huvudansvaret för effektiva och trovärdiga rättssystem.
  - Europeiska kommissionen, i egenskap av fördragets väktare.
  - Medlemsstaternas rättsliga myndigheter, som behöver förfinade verktyg för sin kommunikation, särskilt i gränsöverskridande ärenden.
  - Rättsutövarna, medborgarna och företagen, som alla förordar bättre användning av IT-verktyg för att deras behov av "rättvisa" ska tillgodoses på ett mer tillfredsställande sätt.
10. Meddelandet har nära anknytning till förslaget till rådets beslut om inrättande av det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris). Den 16 september 2008 antog Europeiska datatillsynsmannen ett yttrande om detta förslag⁽⁷⁾. Han stödde förslaget, förutsatt att ett antal överväganden beaktades. Han framhöll särskilt att nya dataskyddsgarantier bör kompensera för avsaknaden för närvarande av en heltäckande rättslig ram för dataskydd vid samarbetet mellan polis och rättsliga myndigheter. Han betonade därför behovet av effektiv samordning av datatillsynen i systemet, vilket omfattar medlemsstaternas myndigheter och kommissionen i egenskap av den som tillhandahåller den gemensamma kommunikationsinfrastrukturen.
11. Några rekommendationer i det yttrandet som förtjänar att erinras om är följande:
- Det bör finnas en hänvisning till att en hög nivå av dataskydd är en förutsättning för de genomförandeåtgärder som ska antas.
  - För ökad rättssäkerhet bör dels kommissionens ansvar för den gemensamma kommunikationsinfrastrukturen i systemet, dels tillämpligheten för förordning (EG) nr 45/2001 klargöras i texten.
  - Kommissionen – och inte medlemsstaterna – bör även ansvara för anslutningsprogramvaran för att effektivisera utbytet och möjliggöra bättre tillsyn av systemet.
  - Användningen av automatisk översättning bör vara klart definierad och begränsad för att gynna den ömsesidiga förståelsen av brott utan att försämra kvaliteten på den överförda informationen.
12. Dessa rekommendationer är fortfarande belysande för det sammanhang i vilket meddelandet kommer att analyseras.

III. INFORMATIONsutbyte I ENLIGHET MED MEDDELANDET

13. E-juridik har ett mycket vitt tillämpningsområde, som i allmänhet inbegriper användningen av informations- och kommunikationsteknik inom rättsväsendet i Europeiska unionen. Det omfattar ett antal frågor, såsom projekt för att förbättra informationen till parterna. Det innefattar upplysningar online om rättssystem, lagstiftning och rättspraxis, system för elektronisk kommunikation mellan

⁽⁶⁾ Kommissionens arbetsdokument: Dokument som åtföljer meddelandet till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – *Mot en europeisk strategi för e-juridik* – Sammanfattning av konsekvensbedömningen, 30.5.2008, SEK(2008) 1944.

⁽⁷⁾ Se Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till rådets beslut om inrättande av Europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris) i enlighet med artikel 11 i rambeslut 2008/XX/RIF på Europeiska datatillsynsmannens webbplats under *Consultation* och sedan *Opinions* och 2008.

parterna och domstolarna samt inrättandet av fullständig elektroniska förfaranden. Det omfattar även sådana europeiska projekt som användningen av elektroniska medel för upptagning av rättegångsförhandlingar samt projekt för informationsutbyte eller sammankoppling.

14. Även om tillämpningsområdet är mycket vitt, har Europeiska datatillsynsmannen noterat att det kommer att finnas information om straffrättsliga förfaranden och privaträttsliga system men inte om förvaltningsrättsliga system. Det kommer dessutom att finnas en länk till en straffrättslig och en civilrättslig atlas men inte till en förvaltningsrättslig atlas, även om det skulle vara bättre för medborgare och företag att ha tillgång till förvaltningsrättsliga system, dvs. förvaltningsrätt och klagomålsförfaranden. Det bör även finnas en länk till sammanslutningen av de högsta förvaltningsdomstolarna. Dessa tillägg skulle göra det lättare för medborgarna att hitta vägen i den snårskog som förvaltningsrätten med alla sina domstolar ofta utgör och på så sätt bli mer välinformerade om de förvaltningsrättsliga systemen.
15. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar därför att förvaltningsrättsliga förfaranden ska ingå i e-juridiken. Som en del av denna nya aspekt bör e-juridikprojekt lanseras för att synliggöra reglerna för dataskydd samt nationella dataskyddsmyndigheter, särskilt i förbindelse med sådana data som behandlas inom ramen för e-juridik. Detta vore i linje med det s.k. Londoninitiativet, vilket lanserades av dataskyddsmyndigheterna i november 2006 och vilket syftar till "Att förmedla uppgiftsskydd och göra det mer effektivt".

IV. DET NYA RAMBESLUTET OM DATASKYDD INOM RAMEN FÖR POLISSAMARBETE OCH STRAFFRÄTTLIGT SAMARBETE

16. Med tanke på det ökande utbyte av personuppgifter mellan rättsliga myndigheter som förutses i meddelandet framstår de tillämpliga rättsliga dataskyddsramar som allt viktigare. I sammanhanget noterar Europeiska datatillsynsmannen att Europeiska unionens råd - tre år efter det ursprungliga kommissionsförslaget - den 27 november 2008 antog ett rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete⁽⁸⁾. Denna nya rättsakt kommer att tillhandahålla generella rättsliga ramar för dataskydd i frågor som rör den tredje pelaren, jämte bestämmelserna om dataskydd i frågor som rör den första pelaren i direktiv 95/46/EG.
17. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar detta rättsinstrument som ett första betydande framsteg för dataskyddet inom polissamarbete och rättsligt samarbete. Den dataskyddsnivå som har uppnåtts i den slutgiltiga texten är

emellertid inte helt tillfredsställande. I synnerhet omfattar rambeslutet endast polisuppgifter och rättsliga uppgifter som utbyts mellan medlemsstaterna, EU-myndigheter och EU-system och innefattar inte inhemska uppgifter. Vidare innehåller det antagna rambeslutet ingen skyldighet att skilja mellan olika kategorier av registrerade personer, såsom misstänkta personer, brottslingar, vittnen och offer, för att säkerställa att deras uppgifter skyddas på lämpligt sätt. Det innebär ingen fullständig överensstämmelse med direktiv 95/46/EG, särskilt vad avser att begränsa de syften för vilka personuppgifter får behandlas ytterligare. Inte heller föreskriver det inrättandet av en oberoende grupp av berörda nationella dataskyddsmyndigheter och EU-dataskyddsmyndigheter, vilken skulle säkerställa såväl bättre samordning mellan dataskyddsmyndigheterna som ett betydande bidrag till den enhetliga tillämpningen av rambeslutet.

18. Detta torde innebära att det i ett sammanhang där många insatser görs för att utveckla gemensamma system för gränsöverskridande utbyte av personuppgifter fortfarande finns skiljaktigheter i fråga om reglerna för uppgiftsbehandling och för medborgarnas utövande av sina rättigheter i olika EU-länder.
19. Europeiska datatillsynsmannen erinrar ånyo om att säkerställandet av en hög dataskyddsnivå inom polissamarbete och rättsligt samarbete samt överensstämmelse med direktiv 95/46/EG utgör ett nödvändigt komplement till andra införda eller påtänkta åtgärder för att underlätta det gränsöverskridande utbytet av personuppgifter som ett led i brottsbekämpningen. Detta bottenar inte endast i medborgarens fundamentala rätt till personuppgiftsskydd utan även i de brottsbekämpande myndigheternas behov av att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som utbyts - såsom bekräftas i meddelandets bilaga när det gäller sammankopplingen av kriminalregister -, förtroende mellan myndigheterna i olika länder samt rättslig giltighet för de bevis som samlas in i ett gränsöverskridande sammanhang.
20. Europeiska datatillsynsmannen uppmanar därför EU-institutionerna att särskilt beakta dessa aspekter inte endast vid genomförandet av de åtgärder som avses i meddelandet utan även inför inledandet snarast möjligt av reflektioner om ytterligare förbättringar av de rättsliga ramarna för dataskydd inom brottsbekämpning.

V. E-JURIDIKPROJEKT

E-juridikverktyg på europeisk nivå

21. Europeiska datatillsynsmannen inser att utbytet av personuppgifter utgör en viktig del av inrättandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa och stöder därför förslaget

⁽⁸⁾ Ännu ej offentliggjort i EUT.

till strategi för e-juridik samtidigt som han framhåller vikten av dataskydd i detta sammanhang. Respekten för dataskydd är förvisso inte endast en rättslig skyldighet utan är även av avgörande betydelse för de planerade systemens framgång, exempelvis när det gäller att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som överförs. Detta gäller såväl för institutioner och organ när de behandlar personuppgifter som när nya strategier utarbetas. Regler och principer bör tillämpas och följas i praktiken och särskilt beaktas vid utformningen och konstruktionen av informationssystem. Integritetsskydd och dataskydd är i sig nyckelfaktorer för ett framgångsrikt, välfungerande och balanserat informationssamhälle. Det är därför meningsfullt att i ett så tidigt skede som möjligt investera i dessa faktorer.

22. Europeiska datatillsynsmannen betonar i sammanhanget att meddelandet inte föreskriver någon central europeisk databas. Han noterar med tillfredsställelse att man föredrar decentraliserade strukturer. Europeiska datatillsynsmannen erinrar om sina yttranden om Ecris⁽⁹⁾ och Prüm-initiativet⁽¹⁰⁾. I sitt yttrande om Ecris hävdade han att man med en decentraliserad struktur undviker ytterligare duplicering av personuppgifter i en central databas. I sitt yttrande om Prüm-initiativet förespråkade han att man vederbörligen ska beakta systemets omfattning när man diskuterar sammankoppling av databaser. Det bör utformas särskilda format för förmedling av uppgifter, såsom begäran online om tillgång till kriminalregister, som även beaktar språkliga skillnader, och de utbytta uppgifternas korrekthet bör kontrolleras ständigt. Dessa aspekter bör även beaktas i samband med initiativ som går tillbaka på e-juridikstrategin.
23. Europeiska kommissionen har för avsikt att i nära samarbete med medlemsstaterna och andra partner bidra till att stärka och utveckla e-juridikverktyg på europeisk nivå. Samtidigt som kommissionen stöder medlemsstaternas ansträngningar kommer den att på egen hand ta fram ett antal datorverktyg för att öka systemens interoperabilitet, underlätta allmänhetens tillgång till rättsväsendet och kommunikationen mellan rättsliga myndigheter samt åstadkomma betydande skalfördelar på europeisk nivå. När det gäller interoperabiliteten för den programvara som medlemsstaterna använder, måste inte samtliga medlemsstater nödvändigtvis använda samma programvara – även om detta är det mest praktiska alternativet – men denna måste vara fullt interoperabel.
24. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar att man för systemens sammankoppling och interoperabilitet vederbör-

ligen ska beakta principen om ändamålsbegränsning, och dessa bör konstrueras enligt dataskyddsnormer (dvs. att skydd av privatlivet ska ingå som en del av utformningen, s.k. *privacy by design*). Varje form av interaktion mellan olika system bör dokumenteras grundligen. Interoperabilitet bör aldrig leda till en situation där en myndighet som inte har rätt att få tillgång till eller använda vissa uppgifter kan få tillgång till dessa via ett annat informationssystem. Europeiska datatillsynsmannen vill återigen betona att interoperabilitet inte i sig kan rättfärdiga ett frångående av principen om ändamålsbegränsning⁽¹¹⁾.

25. En annan avgörande punkt är vidare att se till att det förstärkta, gränsöverskridande utbytet av personuppgifter åtföljs av bättre övervakning från och samarbete mellan dataskyddsmyndigheterna. Europeiska datatillsynsmannen har redan i sitt yttrande av den 29 maj 2006 om rambeslutet om utbyte av uppgifter ur kriminalregistret⁽¹²⁾ framhållit att det föreslagna rambeslutet inte bara bör ta upp samarbetet mellan centrala myndigheter utan även samarbetet mellan diverse behöriga dataskyddsmyndigheter. Detta har sedermera fått än större vikt, eftersom förhandlingarna om det nyligen antagna rambeslutet om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och rättsligt samarbete⁽¹³⁾ har lett till att man strukturerat bestämmelsen om inrättande av en arbetsgrupp där man samlar EU-dataskyddsmyndigheter och samordnar deras verksamhet med avseende på uppgiftsbehandling inom ramen för polissamarbete och rättsligt samarbete. I syfte att säkerställa en effektiv övervakning samt god kvalitet på det gränsöverskridande utbytet av uppgifter från kriminalregistren bör det inrättas mekanismer för effektiv samordning mellan dataskyddsmyndigheter⁽¹⁴⁾. Dessa mekanismer bör även beakta Europeiska datatillsynsmannens tillsynsbefogenhet i fråga om s-Testa-infrastruktur⁽¹⁵⁾. E-juridikverktyg kan stödja dessa mekanismer, som kan utformas i nära samarbete med dataskyddsmyndigheterna.
26. I punkt 4.2.1 i meddelandet påpekas det att det är viktigt att utbytet av uppgifter från kriminalregistren utvidgas till att omfatta mer än det rättsliga samarbetet och även används för andra syften, t.ex. i fråga om tillgång till vissa befattningar. Europeiska datatillsynsmannen betonar att varje behandling av personuppgifter i andra syften än de för vilka uppgifterna har samlats in bör respektera de särskilda villkor som anges i tillämplig dataskyddslagstiftning. I synnerhet bör behandling av personuppgifter i andra syften endast tillåtas om detta är nödvändigt för

⁽⁹⁾ Se fotnot 4, punkt 18.

⁽¹⁰⁾ EUT C 89, 10.4.2008, s. 4.

⁽¹¹⁾ EUT C 91, 19.4.2006, s. 53. Se även Europeiska datatillsynsmannens synpunkter på kommissionens meddelande om interoperabilitet mellan de europeiska databaserna, Bryssel, 10.3.2006.

⁽¹²⁾ EUT C 313, 20.12.2006, s. 26.

⁽¹³⁾ Se kapitel IV ovan.

⁽¹⁴⁾ Se Europeiska datatillsynsmannens yttrande om Ecris, punkterna 8 och 37–38.

⁽¹⁵⁾ Se punkterna 27–28 nedan.

att söka uppnå intressen som anges i gemenskapens dataskyddslagstiftning⁽¹⁶⁾ och under förutsättning att de föreskrivs genom lagstiftningsåtgärder.

27. När det gäller sammankopplingen av kriminalregister anges det i meddelandet att som en del av förberedelserna inför ikraftträdandet av ramdirektivet om utbyte av uppgifter ur kriminalregister kommer kommissionen att inleda två genomförbarhetsstudier för att organisera projektets vidareutveckling och utvidga informationsutbytet till att också omfatta tredjelandsmedborgare som fällt för brott. Under 2009 kommer kommissionen att ställa programvara till medlemsstaternas förfogande som ska göra att alla kriminalregister snabbt kan ingå i informationsutbytet. I kombination med s-Testa-systemet för informationsutbyte kommer detta referenssystem att medföra skalfördelar, eftersom medlemsstaterna inte behöver ägna sig åt eget utvecklingsarbete. Det tekniska genomförandet av projektet förenklas också på detta sätt.

28. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar i detta avseende utnyttjandet av s-Testa-infrastrukturen som har visat sig vara ett pålitligt system för utbyte av uppgifter och rekommenderar att de statistikuppgifter som avser de planerade systemen för uppgiftsutbyte bör definieras mer i detalj med vederbörlig hänsyn till behovet av att säkerställa att dataskyddet övervakas. Till exempel kan statistikuppgifter uttryckligen omfatta sådana faktorer som antalet ansökningar om tillgång till och rättelse av personuppgifter, uppdateringsprocessens längd och fullständighet, de personers ställning som har tillgång till dessa uppgifter samt fall av brott mot säkerheten. Vidare bör statistikuppgifter och rapporter baserade på dessa uppgifter göras tillgängliga fullt ut för de behöriga dataskyddsmyndigheterna.

Automatisk översättning och databas över översättare

29. Användningen av automatisk översättning är ett användbart instrument och kommer troligen att gynna den ömsesidiga förståelsen mellan relevanta aktörer i medlemsstaterna. Emellertid bör inte användningen av automatisk översättning resultera i att kvaliteten på de utbytta uppgifterna försämras, särskilt när dessa uppgifter används för att fatta beslut som har rättsliga verkningar för de berörda personerna. Europeiska datatillsynsmannen påpekar att det är viktigt att klart definiera och begränsa användningen av automatisk översättning. Användningen av automatisk översättning för att överföra uppgifter som inte har föröversatts korrekt, såsom ytterligare kommentarer eller specifikationer avseende ett enskilt fall, kommer sannolikt att påverka kvaliteten på de överförda uppgifterna – och således de beslut som fattas på grundval av dessa – och bör i princip uteslutas⁽¹⁷⁾. Europeiska datatillsynsmannen före-

slår att ta hänsyn till denna rekommendation i de åtgärder som vidtas enligt meddelandet.

30. Kommissionen vill upprätta en databas över rättstolkare och översättare så att kvaliteten på rättstolkningen och översättningen förbättras. Europeiska datatillsynsmannen stöder detta syfte men erinrar om att denna databas kommer att underställas relevant dataskyddslagstiftning. Framför allt om databasen skulle innehålla utvärderingsuppgifter om översättarnas prestationer bör den först kontrolleras av behöriga dataskyddsmyndigheter.

Mot en europeisk handlingsplan för e-juridik

31. I punkt 5 i meddelandet anges det att ansvaret måste tydligt fördelas mellan kommissionen, medlemsstaterna och de andra aktörerna i det rättsliga samarbetet. Kommissionen kommer att ta på sig en allmän samordningsroll och främja utbytet av bästa praxis och kommer att utarbeta, upprätta och samordna uppgifterna i e-juridikportalen. Dessutom kommer kommissionen att fortsätta att arbeta med att koppla samman kriminalregistren och ta på sig det direkta ansvaret för nätverket på civilrättens område och stödja det rättsliga nätverket på straffrättens område. Medlemsstaterna måste uppdatera de uppgifter om sina rättssystem som återfinns i e-juridikens webbplats. Andra aktörer är de civil- och straffrättsliga nätverken och Eurojust. De kommer att utveckla de verktyg som är nödvändiga för ett effektivare rättsligt samarbete, särskilt verktyg för automatisk översättning och ett säkert utbytessystem i nära kontakt med kommissionen. Ett utkast till en handlingsplan och en tidtabell för de olika projekten bifogas meddelandet.

32. Europeiska datatillsynsmannen understryker i detta sammanhang att i Ecris-systemet å ena sidan har ingen central europeisk databas upprättats och det planeras ingen direktåtkomst till sådana databaser som innehåller kriminalregister i andra medlemsstater, medan å den andra sidan ansvaret på nationell nivå för korrekt information har centraliserats till medlemsstaternas centrala myndigheter. Inom denna mekanism ansvarar medlemsstaterna för driften av de nationella databaserna och för att utbytet sker effektivt. Det är oklart om de ansvarar för anslutningsprogramvaran eller inte. Kommissionen kommer att förse medlemsstaterna med programvara som utformats så att uppgifter från alla kriminalregister kan utbytas inom en kort frist. Referenssystemet kommer att kombineras med användningen av s-Testa för informationsutbyte.

33. Europeiska datatillsynsmannen förstår också att i samband med analoga e-juridikinitiativ skulle liknande system kunna genomföras och kommissionen kommer att ansvara för den gemensamma infrastrukturen, även om detta inte klart

⁽¹⁶⁾ Se särskilt artikel 13 i direktiv 95/46/EG och artikel 20 i förordning nr 45/2001.

⁽¹⁷⁾ Se punkterna 39 och 40 i Europeiska datatillsynsmannens yttranden om Ecris.

anges i meddelandet. Datatillsynsmannen föreslår att detta ansvar av rättssäkerhetsskäl förtydligas för de åtgärder som härrör från meddelandet.

E-juridikprojekt

34. Bilagan innehåller en rad projekt som ska utvecklas under de kommande fem åren. Det första projektet, utveckling av sidor om e-juridik, avser e-juridikportalen. Åtgärden kräver en genomförbarhetsstudie och att portalen utvecklas. Därutöver behöver man införa metoder för handhavande och tillhandahållande av information på alla EU-språk på Internet. Det andra och det tredje projektet avser sammankoppling av kriminalregister. Projekt 2 gäller sammankoppling av nationella kriminalregister. Projekt 3 avser upprättandet av en europeisk förteckning över dömda tredjelandsmedborgare utöver en genomförbarhetsstudie och framläggandet av ett förslag till rättsakt. Datatillsynsmannen noterar att sistnämnda projekt inte längre nämns i kommissionens arbetsprogram och undrar om detta avspeglar en ändring i kommissionens planerade projekt eller endast ett uppskjutande av detta specifika projekt.
35. I meddelandet förtecknas också tre projekt på området för elektroniska utbyten och tre projekt på området för överställningsstöd. Ett pilotprojekt kommer att inledas om att successivt upprätta en komparativ flerspråkig juridisk vokabulär. Andra relevanta projekt avser upprättandet av dynamiska formulär som ska åtfölja EU-rättsakterna liksom främjandet av de rättsliga myndigheternas utnyttjande av videokonferenser. Som en del av e-juridikforumet kommer slutligen årsmöten att hållas om e-juridikfrågor och rättstillämpare kommer att utbildas i rättsligt samarbete. Europeiska datatillsynsmannen föreslår att man vid sådana möten och utbildningar ägnar tillräcklig uppmärksamhet åt lagstiftning och praxis i fråga om dataskydd.
36. Bilagan innehåller därför en lång rad europeiska verktyg som syftar till att förenkla informationsutbytet mellan aktörer i olika medlemsstater. Bland dessa verktyg spelar e-juridikportalen, som kommissionen huvudsakligen ska svara för, en viktig roll.
37. En egenskap som är gemensam för många av dessa verktyg är att information, och personuppgifter, kommer att utbytas och handläggas av olika aktörer både på nationell nivå och EU-nivå vilka omfattas av de dataskyddsskyldigheter och de tillsynsmyndigheter som inrättas genom direktiv 95/46/EG eller förordning (EG) nr 45/2001. I detta avseende, och som Europeiska datatillsynsmannen redan klargjort i sitt yttrande om informationssystemet för den inre

marknaden (IMI)⁽¹⁸⁾, är det mycket viktigt att se till att ansvaret för att dataskyddsreglerna följs säkerställs på ett effektivt och problemfritt sätt.

38. I grunden kräver detta å ena sidan att ansvaret för behandlingen av personuppgifter inom dessa system är klart definierat och fördelat; å andra sidan att det fastställs lämpliga samordningsmekanismer – särskilt för övervakning – varje gång detta är nödvändigt.
39. Användningen av ny teknik utgör en av hörnstenarna i e-juridikinitiativet: sammankoppling av nationella register, utveckling av elektroniska signaturer, säkra nätverk, virtuellt utrymme för informationsutbyte och utökad användning av videokonferenser kommer att ingå som väsentliga delar av e-juridikinitiativet under de kommande åren.
40. I detta sammanhang är det mycket viktigt att dataskyddsfrågor beaktas så tidigt som möjligt och införlivas i de planerade verktygens struktur. Framför allt är såväl systemets uppbyggnad som genomförandet av lämpliga säkerhetsåtgärder särskilt viktiga. Detta *privacy by design* -upplägg skulle medge att det i relevanta e-juridikinitiativ föreskrivs en effektiv hantering av personuppgifter och samtidigt garantera att dataskyddsprinciperna följs och att uppgiftsutbytet mellan olika myndigheter är säkert.
41. Europeiska datatillsynsmannen understryker också att tekniska verktyg bör användas, inte bara för att säkerställa informationsutbytet, utan också för att förstärka de berörda personernas rättigheter. I detta avseende välkomnar Europeiska datatillsynsmannen att meddelandet hänvisar till medborgarnas möjlighet att begära utdrag ur kriminalregistret på valfritt språk⁽¹⁹⁾. När det gäller denna fråga erinrar datatillsynsmannen om att han i sitt yttrande om kommissionens förslag att utbyta uppgifter ur kriminalregistren välkomnade möjligheten för den berörda personen att begära fram sina personliga uppgifter ur kriminalregistret av den centrala myndigheten i en medlemsstat, förutsatt att personen i fråga är eller har varit bosatt, eller är eller har varit medborgare i den anmodade eller den anmodande medlemsstaten. Tanken på att använda den myndighet som befinner sig närmast den berörda personen som en enda kontaktpunkt framfördes också av datatillsynsmannen i samband med samordningen av socialförsäkringssystemen. Europeiska datatillsynsmannen uppmanar därför kommissionen att fortsätta på samma väg och främja tekniska verktyg – framför allt åtkomst via Internet – så att

⁽¹⁸⁾ EUT C 270, 25.10.2008, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Se punkt 6 i meddelandet.

medborgarna får bättre kontroll över sina personuppgifter även när de flyttar mellan olika medlemsstater.

VI. SLUTSATSER

42. Europeiska datatillsynsmannen stöder det nuvarande förslaget att upprätta e-juridiken och rekommenderar att följande kommentarer i detta yttrande beaktas:

- Beakta det nya rambeslutet om skydd för personuppgifter på området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete – inklusive dess brister – inte bara vid genomförandet av de planerade åtgärderna enligt meddelandet utan också i syfte att så snart som möjligt inleda en planering av ytterligare förbättringar av den rättsliga ramen för dataskydd i brottsbekämpningen.
- Införliva administrativa förfaranden i e-juridiken. Som en del av denna nya faktor bör e-juridikprojekt inledas för att förbättra synligheten för dataskyddsreglerna och de nationella dataskyddsmyndigheterna, särskilt vad avser den typ av uppgifter som behandlas inom ramen för e-juridikprojekten.
- Fortsätta att prioritera decentraliserade strukturer.
- Säkerställa systemens sammankoppling och interoperabilitet med vederbörligt beaktande av principen om ändamålsbegränsning.

— Fördela ansvaret tydligt mellan alla aktörer som behandlar personuppgifter inom de planerade systemen och tillhandahålla mekanismer för en effektiv samordning mellan dataskyddsmyndigheterna.

— Se till att behandlingen av personuppgifter för andra syften än de som de samlades in för bör respektera de specifika villkor som fastställts i den tillämpliga dataskyddslagstiftningen.

— Klart definiera och begränsa användningen av automatiska översättningar för att främja en ömsesidig förståelse av brotten utan att det påverkar kvaliteten på överlämnad information.

— Klargör kommissionens ansvar för gemensamma infrastrukturer, t.ex. s-Testa.

— När det gäller användningen av ny teknik se till att dataskyddsfrågor beaktas så tidigt som möjligt (*privacy by design*) och främja tekniska verktyg som ger medborgarna möjlighet att bättre kontrollera sina personuppgifter även om de flyttar mellan olika medlemsstater.

Upprättat i Bryssel den 19 december 2008.

Peter HUSTINX
Europeiska datatillsynsmannen